

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 301/2012-25

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 26. júna 2012 predbežne prerokoval sťažnosť P. S., B., zastúpeného advokátom JUDr. R. S., Advokátska kancelária, B., vo veci namietaného porušenia čl. 12 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na starostlivosť o deti a ich výchovu podľa čl. 41 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na právnu pomoc v konaní pred súdmi podľa čl. 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, práva na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života podľa čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na rovnosť medzi manželmi podľa čl. 5 Protokolu č. 7 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 11 CoP 435/2011 z 24. januára 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť P. S. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. marca 2012 doručená sťažnosť P. S., B. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie čl. 12 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 ústavy, základného práva na starostlivosť o deti a ich výchovu podľa čl. 41 ods. 4 ústavy, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na právnu pomoc v konaní pred súdmi podľa čl. 47 ods. 2 ústavy, základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, základného práva vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru a práva na rovnosť medzi manželmi podľa čl. 5 Protokolu č. 7 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „protokol č. 7“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 11 CoP 435/2011 z 24. januára 2012 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol ako otec účastníkom konania vedeného Okresným súdom Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 38 P 148/2010 o návrhu na úpravu práv a povinností rodičov na čas do rozvodu manželstva, ktorý podala jeho manželka. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 38 P 148/2010 z 29. septembra 2011 zveril maloleté deti (S. ... a S. ...) na čas do rozvodu manželstva do osobnej starostlivosti matke a zaviazal sťažovateľa prispievať na výživu maloletého S. 200 € mesačne a maloletej S. 150 € mesačne. Proti rozsudku okresného súdu sp. zn. 38 P 148/2010 z 29. septembra 2011 podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým rozsudkom tak, že potvrdil rozhodnutie okresného súdu. V odôvodnení svojho rozhodnutia krajský súd uviedol, že *„Odvolací súd ako prvoradé považuje za potrebné poznamenať, že konanie starostlivosti súdu o maloletých je osobitným druhom občianskeho súdneho konania, ktorého základnou prioritou je zabezpečenie záujmov*

maloletých detí tak, aby bolo zaručené ich právo na pokojný a nerušený vývin. V prejednávacom prípade, odvolací súd, vychádzajúc z obsahu súdneho spisu a z výsledkov vykonaného dokazovania je toho názoru, že rozhodnutie súdu zveriť obe maloleté deti – S. a S. do osobnej starostlivosti matky bez zatiaľ striktne určeného rozsahu styku otca s deťmi je vecne správne a zohľadňujúce osobitné okolnosti tohto prípadu. Rozhodnutie súdu je správne i v tom, že do času rozvodu rodičov maloletých detí nerozhodoval ani o tom, ktorý z rodičov bude deti zastupovať a spravovať ich majetok, keď úpravu v tomto smere nežiadal v priebehu konania ani jeden z rodičov a z ust. § 36 ods. 1 Zákona o rodine nie je možné vyvodit', že v konaniach o úprave výkonu rodičovských práv a povinností rodičov maloletých detí, ktorí spolu nežijú, má súd povinnosť rozhodovať o zastupovaní detí a spravovaní majetku.

V súvislosti s uvedeným poznamenáva, že z výsledkov vykonaného dokazovania je zrejmé, že rodičia maloletých detí nežijú v spoločnej domácnosti šesť rokov, obe deti počas tohto obdobia žili a aj naďalej žijú v spoločnej domácnosti s matkou a pravidelne realizujú styk s otcom - spravidla každý druhý víkend a aj počas prázdnin. Berúc v úvahu tento viacročne zaužívaný spôsob starostlivosti o deti (vrátane realizácie styku otca s deťmi), pri zohľadnení názoru oboch detí prezentovaného v priebehu ich vypočutia pred súdom prvého stupňa, kde obe deti v súvislosti s otcom vznesenou požiadavkou na zverenie detí do osobnej starostlivosti oboch rodičov uviedli, že si želajú ponechať doterajší model starostlivosti s tým, že ony samé chcú tak ako doposiaľ rozhodovať o tom, kedy budú tráviť čas s otcom, je potom rozhodnutie súdu prvého stupňa, v ktorom v otázke starostlivosti o maloletých do rozhodnutia o rozvode manželstva rodičov deklaroval doterajší stav, správne.

K danej veci je treba uviesť, že prvoradou prioritou a záujmom rodičov maloletých detí by malo byť to, aby nezhody vyplývajúce z ich partnerského vzťahu nemali akýkoľvek vplyv na ich vzťah s maloletými deťmi, keďže iba pri splnení takéhoto predpokladu si môžu deti vytvárať harmonický a nerušený vzťah k obojmu rodičom. Obaja rodičia by mali dokázať preniesť sa cez partnerské vzťahové problémy a aspoň sa pokúsiť doposiaľ zaužívaný model starostlivosti o maloleté deti prispôbiť nielen záujmom detí s prirodzeným rešpektovaním ich vôle, ale aj záujmom rodičov. V tejto súvislosti je treba uviesť, že prioritou vo vzťahu k zabezpečeniu starostlivosti o obe maloleté deti (tak, ako vo všetkých konaniach týkajúcich

sa starostlivosti súdu o maloleté deti) je, aby sa rodičia aspoň pokúsili o dohodu v tomto smere, keďže oni sami najlepšie poznajú záujmy a potreby svojich detí. Aj odvolací súd apeluje na oboch rodičov, aby otázku zverenia detí a rozsahu styku detí s otcom bez súhlasnej vôle oboch detí, ktoré sú vo veku, v ktorom dokážu samostatne vyjadriť svoj názor (S. je vo veku blízkom dosiahnutia plnoletosti), neriešili spôsobom idúcim proti záujmom maloletých detí, ktorý môže byť v konečnom dôsledku kontraproduktívny.

Pokiaľ ide o rozhodnutie o výške vyživovacej povinnosti otca na maloleté deti odvolací súd dopĺňa, že výživným sa rozumejú náklady na uspokojovanie všetkých životných potrieb toho, komu je poskytované v súvislosti s jeho všestranným rozvojom, tak po stránke fyzickej ako aj po stránke duševnej. Rozsah nákladov na úhradu životných potrieb osoby odkázanej na výživné je rôzna, a to vzhľadom na vek, zdravotný stav ale aj vzhľadom na nadanie (schopnosti) tejto osoby, spôsob prípravy na jej budúce povolanie a pod. V zmysle vyššie uvedených zákonných ustanovení, základom pre hodnotenie schopností a možnosti rodičov plniť si svoju vyživovaciu povinnosť voči maloletému dieťaťu, je zistenie ich skutočných príjmov ale aj podkladov odôvodňujúcich záver, že tento dosahovaný príjem zodpovedá ich telesným a duševným schopnostiam, skúsenostiam v plnení pracovných povinností, ako aj miestnym, lokálnym možnostiam ich uplatnenia a závisí aj od zisťovania ich celkových majetkových pomerov v širšom slova zmysle...

V prejednávanom prípade je výška výživného v sume 200 euro na maloletého S. a suma 150 euro na mal. S. primeraná jednak v konaní matkou deklarovateľnými a z vykonaného dokazovania zistenými potrebami detí so zohľadnením nákladov detí vynakladanými na zabezpečenie ich bývania, stravy a uspokojovania ich školských a aj mimoškolských aktivít. Súd prvého stupňa pri určovaní výživného správne prihliadol na v konaní preukázané náklady maloletých detí – S. bol v čase rozhodovania súdu prvého stupňa študentom 1. ročníka Gymnázia ..., je členom kadetského a juniorského družstva vodného póla S., S. bola žiačkou 2. ročníka ZŠ ..., v mimoškolskej činnosti sa venuje synchronizovanému plávaniu, ako i na výšku príjmu otca (cca 1.200 euro netto mesačne), ktorú otec v priebehu konania deklaroval. Pri určení výšky výživného správne zohľadnil fakt, že otec maloletým deťom prispieva na ich náklady i nad rámec plnení, ktoré do rozhodnutia súdu uhradil vo výške cca 280 euro mesačne.

Pokiaľ ide o námietky otca uvedené v odvolaní týkajúceho sa procesného postupu súdu treba uviesť, že z obsahu spisu nevyplýva, že by súd prvého stupňa pri prejednaní veci postupoval v rozpore s procesnými predpismi. Odvolací súd poznamenáva, že žiaden procesný predpis neurčuje, že v prípade prejednaní veci v neprítomnosti účastníka, resp. jeho právneho zástupcu (§ 101 ods.2 O.s.p.) nemôže súd vec prejednať a rozhodnúť – v tomto smere poukazuje na to, že neprítomnosť na pojednávaní súdu nariadeného na deň 22.9.2011 právny zástupca otca sám neospravedlnil a ani nepožiadala o odročenie pojednávania z vážnych dôvodov týkajúcich sa jeho osoby, ale o jeho ospravedlnenie požiadala otec priamo pred začatím pojednávania s tým, že súhlasil s prejednaním veci v neprítomnosti svojho právneho zástupcu. Vo vzťahu k uvedenému odvolací súd navyše poznamenáva, že v priebehu pojednávania nariadeného na deň 22.9.2011 nebolo povinnosťou súdu prvého stupňa poskytovať otcovi poučenie o jeho procesných právach a povinnostiach z dôvodu, že tento bol v konaní zastúpený advokátom (§ 5 ods. 1, 2 O.s.p.). Rovnako odvolací súd neprihliadol k námietke týkajúcej sa riadneho nevykonania dôkazov v priebehu pojednávania nariadeného na deň 22.9.2011, keď z obsahu zápisnice z pojednávania vyplýva, že súdom boli oboznamované listinné doklady tvoriace súčasť spisu a proti protokolácii súdu nevzniesol námietky žiaden z prítomných účastníkov.“.

Sťažovateľ v sťažnosti namieta, že „základ arbitrárnosti rozsudkov všeobecných súdov v tejto veci“ spočíva v tom, že krajský súd ignoroval podstatné skutkové a právne okolnosti prípadu. Sťažovateľ v tomto smere tvrdí, že z jeho písomných vyjadrení, ako aj z jeho prejavov na pojednávaniach vyplynulo, že nesúhlasí s modelom styku s deťmi, ktorý mu mala vnútiť ich matka, a že žiadal model podľa presných pravidiel určených súdom. Tým, že krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa, ktorý jeho návrhu na určenie striedavej osobnej starostlivosti nevyhovelo a neupravil styk podľa presných pravidiel, pričom nezdôvodnil, prečo tak urobil, porušil jeho označené práva. Sťažovateľ ďalej v sťažnosti tvrdí, že krajský súd „nerešpektoval požiadavku rovnoprávnosti oboch rodičov vo vzťahu k výchove ich detí (napr. čl. 12 ods. 1, čl. 41 ods. 4 ústavy a čl. 5 protokolu 7 dohovoru)“. Sťažovateľ taktiež v sťažnosti spochybňoval a polemizoval s názorom jeho detí, ktoré sa v rámci konania k jeho návrhu vyjadrili

negatívne, a krajskému súdu vytykal, že sa stotožnil s názorom jeho detí, ktorý považoval za ovplyvnený matkou, nezrelý, bez potrebných skúseností a pod.

Sťažovateľ je toho názoru, že v posudzovanej veci bol napadnutým rozsudkom „*bez vážnych dôvodov obmedzený, alebo znevýhodnený v uplatnení svojich rodičovských práv*“. Sťažovateľ ďalej zastáva názor, že napadnutým rozsudkom bolo porušené aj jeho právo podľa § 24 ods. 4 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rodine“) na udržiavanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvoma rodičmi. Krajskému súdu napokon vytykal aj to, že „*rozhodol bez pojednávania, účastníci sa nemali možnosť osobne vyjadriť pred odvolacím senátom*“. Tým malo podľa názoru sťažovateľa dôjsť k porušeniu jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

K namietanému porušeniu jeho základného práva na právnu pomoc v konaní podľa čl. 47 ods. 2 ústavy a rovnosti účastníkov, „*a teda aj porušenie zásady rovnosti zbraní*“ podľa čl. 47 ods. 3 ústavy sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že krajský súd „*odobril*“ spôsob, akým okresný súd vykonal pojednávanie 22. septembra 2011, ktorého sa sťažovateľ zúčastnil „*bez svojho advokáta, ktorého ospravedlnil zo zdravotných dôvodov. Nechcel navrhnúť odročiť pojednávanie a vzbudiť dojem že zdržuje priebeh konania a aj preto, lebo mali byť vypočuté jeho maloleté deti. Nepredpokladal však, že bude vyneseny rozsudok, keďže jeho advokát chcel dokončiť kladenie otázok a myslel si aj, že mu súd umožní poradu s advokátom po tak dôležitom pojednávaní.*“. Sťažovateľ v tom, že krajský súd vyniesol rozsudok v neprítomnosti jeho advokáta (ktorého neprítomnosť zo zdravotných dôvodov ospravedlnil sťažovateľ priamo na pojednávaní, pričom nežiadal o odročenie pojednávania) a nepoučil ho o jeho procesných právach, videl porušenie rovnosti zbraní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a porušenie svojho základného práva na právnu pomoc v konaní podľa čl. 47 ods. 2 ústavy.

Na základe uvedeného sťažovateľ žiada, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„*1. Krajský súd Nitra svojím rozsudok zo dňa 26.11.2011, č.k. 5Co/201/2010-308 porušil základné právo sťažovateľa domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho*

práva na nezávislom a nestrannom súde zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a v článku 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd; základné právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd; základné právo sťažovateľa na ochranu vlastníckeho práva zaručené v čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 11 Listiny základných práv a slobôd; základné právo sťažovateľa na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Rozsudok Krajského súdu Nitra zo dňa 26.11.2011, č.k. 5Co/201/2010-308 sa zrušuje v celom rozsahu a vec sa mu vracia na ďalšie konanie.

3.Sťažovateľovi priznáva náhradu trov konania vo výške 323,50 € voči Krajskému súdu Nitra.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Z citovaného § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (*mutatis mutandis* I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Sťažovateľ sťažnosťou namieta porušenie čl. 12 ods. 1 a 2 ústavy, základného práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 ústavy, na starostlivosť o deti a ich výchovu podľa čl. 41 ods. 4 ústavy, na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, na právnu pomoc v konaní pred súdmi podľa

čl. 47 ods. 2 ústavy, na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru a práva na rovnosť medzi manželmi podľa čl. 5 protokolu č. 7 napadnutým rozsudkom krajského súdu. Jadrom jej námietok je nesúhlas s napadnutým rozsudkom krajského súdu, ktorý je podľa jej názoru arbitrárny, založený na nesprávne a nedostatočne posúdených dôkazoch, čím podľa jeho názoru došlo k porušeniu jeho označených práv. Sťažovateľ teda namieta, že mu nebola poskytnutá súdna ochrana v kvalite požadovanej označenými článkami ústavy, dohovoru a protokolu č. 7.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom...

Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už uviedol, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

1. Ústavný súd v prvom rade pristúpil k preskúmaniu napadnutého rozsudku krajského súdu z hľadiska namietaného porušenia základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Krajský súd v odôvodnení napadnutého rozsudku sa podľa názoru ústavného súdu vysporiadal s relevantnými námietkami sťažovateľa, pričom odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu je dostatočné a nemožno ho považovať za arbitrárne či zjavne neodôvodnené. Niet teda ani dôvodu na to, aby ústavný súd do veci zasiahol. Na tomto závere nemôže nič zmeniť okolnosť, že sťažovateľ má na celú vec odlišný názor

a s napadnutým rozsudkom krajského súdu nesúhlasí. Táto okolnosť totiž sama osebe nemôže spôsobiť porušenie označených práv sťažovateľa.

Pokiaľ ide o konkrétne námietky sťažovateľa týkajúce sa arbitrárnosti napadnutého rozsudku krajského súdu, že krajský súd neodôvodnil, prečo potvrdil prvostupňový rozsudok okresného súdu, ktorý nestanovil presné podmienky styku, ústavný súd poukazuje na tú časť odôvodnenia, v ktorej krajský súd vychádzajúc z obsahu súdneho spisu a z výsledkov vykonaného dokazovania konštatuje, že *„rozhodnutie zveriť obe maloleté deti... do osobnej starostlivosti matky bez zatiaľ striktné určeného rozsahu styku otca s deťmi je vecne správne a zohľadňujúce osobitné okolnosti prípadu... z výsledkov vykonaného dokazovania je zrejmé, že rodičia maloletých detí nežijú v spoločnej domácnosti šesť rokov, obe deti počas tohto obdobia žili a aj naďalej žijú v spoločnej domácnosti s matkou a pravidelne realizujú styk s otcom... Berúc v úvahu tento viacročne zaužívaný spôsob starostlivosti o deti, pri zohľadnení názoru oboch detí... ktoré uviedli, že si želajú ponechať doterajší model starostlivosti s tým, že ony samé chcú tak ako doposiaľ rozhodovať o tom, kedy budú tráviť čas s otcom, je potom rozhodnutia súdu prvého stupňa, v ktorom v otázke starostlivosti o maloletých do rozhodnutia o rozvode manželstva rodičov deklaroval doterajší stav, správne.“*.

Podľa názoru ústavného súdu v žiadnom prípade odôvodnenie napadnutého rozsudku nemožno objektívne považovať za arbitrárne, jednostranné, prípadne nemajúce podklad vo vykonanom dokazovaní. Vzhľadom uvedené, majú na pamäti druh konania, ktorého prioritou je zabezpečenie záujmov maloletých detí, dočasnosť úpravy styku (do rozvodu manželstva), je len prirodzené, že okresný súd, ako aj krajský súd rešpektoval a vychádzal najmä z názoru detí, ktoré sa v konaní jednoznačne vyjadrili. Nesúhlas sťažovateľa s názorom detí a spochybňovanie úsudku detí, ktoré sa rozhodli v jeho neprospech, je prirodzená reakcia, avšak z pohľadu účelu konania, ktorým je predovšetkým ochrana záujmu maloletých detí, ktoré v čase výsluchu už dosiahli pomerne vysoký vek (17 a 9 rokov), v okolnostiach prípadu právne irelevantná. Ústavný súd konštatuje, že námietky sťažovateľa sú neopodstatnené a napadnutý rozsudok krajského súdu je v súlade s limitmi základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosť sťažovateľa v časti, v ktorej namietal porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu, odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

2. Ďalšia námietka sťažovateľa týkajúca sa namietaného porušenia rovnosti účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy skutkovo a argumentačne súvisí s namietaným porušením základného práva na právnu pomoc čl. 47 ods. 2 ústavy. Sťažovateľ v sťažnosti poukazoval na okolnosti, za ktorých došlo na pojednávaní k vyhláseniu prvostupňového rozsudku. Ústavný súd v súvislosti s námietkami sťažovateľa v tomto smere poukazuje opäť na odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu, ktorý sa k tejto procesnej námietke vyjadril: „... z obsahu spisu nevyplýva, že by súd prvého stupňa pri prejednaní veci postupoval v rozpore s procesnými predpismi. Odvolací súd poznamenáva, že žiaden procesný predpis neurčuje, že v prípade prejednaní veci v neprítomnosti účastníka, resp. jeho právneho zástupcu (§ 101 ods. 2 O.s.p.) nemôže súd vec prejednať a rozhodnúť – v tomto smere poukazuje na to, že neprítomnosť na pojednávaní súdu nariadeného na deň 22.9.2011 právny zástupca otca sám neospravedlnil a ani nepožiadaval o odročenie pojednávania z vážnych dôvodov týkajúcich sa jeho osoby, ale o jeho ospravedlnenie požiadaval otec priamo pred začatím pojednávania s tým, že súhlasil s prejednaním veci v neprítomnosti svojho právneho zástupcu. Vo vzťahu k uvedenému odvolací súd navyše poznamenáva, že v priebehu pojednávania nariadeného na deň 22.9.2011 nebolo povinnosťou súdu prvého stupňa poskytovať otcovi poučenie o jeho procesných právach a povinnostiach z dôvodu, že tento bol v konaní zastúpený advokátom (§ 5 ods. 1, 2 O.s.p.).“

Ústavný súd vzhľadom na uvedené konštatuje, že procesný postup okresného súdu bol v súlade s procesným právom, interpretácia príslušných ustanovení zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov v okolnostiach veci je v súlade so základným právom na právnu pomoc podľa čl. 47 ods. 2 ústavy, pričom táto interpretácia rešpektuje jeho zmysel a účel, a preto nemohlo dôjsť ani k porušeniu

základného práva na rovnosť účastníkov v konaní z dôvodov uvádzaných sťažovateľom. Preto ak krajský súd považoval tieto procesné námietky sťažovateľa proti postupu okresného súdu na označenom pojednávaní za nedôvodné, postupoval v súlade s právom a napadnutým rozsudkom neporušil základné právo sťažovateľa na právnu pomoc podľa čl. 47 ods. 2 ústavy ani základné právo na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy. Z uvedeného dôvodu ústavný súd aj túto časť sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

3. Sťažovateľ v procesnom postupe krajského súdu, ktorý v rámci odvolacieho konania jeho odvolanie prerokoval a vec rozhodol bez nariadenia pojednávania, teda bez toho, aby sa sťažovateľ ako účastník konania mohol vyjadriť pred odvolacím senátom, videl porušenie základného práva vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj porušenie jedného z aspektov práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd považoval aj túto námietku sťažovateľa za neopodstatnenú a poukazuje opäť na odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu, ktorý konštatoval, že hoci *„nebol viazaný rozsahom odvolania“*, vec prerokoval a rozhodol, pretože *„sa nejednalo o prípad, v ktorom by bolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, nejednalo sa o konanie vo veciach porušenia zásady rovnakého zaobchádzania a nariadenie pojednávania si nevyžadoval ani dôležitý verejný záujem“*. Tento postup krajského súdu v okolnostiach prípadu, keď sťažovateľ v sťažnosti relevantne nespochybnil citované závery krajského súdu uvedené v napadnutom rozsudku, ústavný súd považuje za legitímny a závery uvedené v odôvodnení napadnutého rozsudku za súladné so základným právom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto konštatuje, že krajský súd rešpektoval označené základné právo garantované ústavou a označený článok dohovoru. Z uvedeného dôvodu ústavný súd považoval námietky sťažovateľa za nedôvodné, a preto sťažnosť pri predbežnom prerokovaní v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

4. Vo vzťahu k námietke porušenia základného práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 ústavy a práva na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru ústavný súd poukazuje na tú skutočnosť, že ústavný súd pri vymedzení obsahu pojmu „súkromný a rodinný život“ prihliada aj na príslušnú judikatúru týkajúcu sa predovšetkým čl. 8 dohovoru. Vzhľadom na uvedené možno konštatovať, že ústava chápe obsah tohto termínu tak, ako je uvedený v čl. 8 ods. 1 dohovoru, a preto v obsahu základného práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 ústavy a práva na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadný rozdiel.

Podľa judikatúry ústavného súdu pod neoprávneným zasahovaním treba rozumieť také zasahovanie, ktoré nemá základ v zákonnej úprave, nesleduje ustanovený cieľ, nedbá na podstatu a zmysel obmedzovaného základného práva a slobody alebo nie je nevyhnutným a neprimeraným opatrením na dosiahnutie ustanoveného cieľa. Výsledok posúdenia vzťahu primeranosti medzi namietaným zásahom a sledovanými legitímnymi cieľmi bude závisieť od zistenia, či zásah spočíval v relevantných a dostatočných dôvodoch (I. ÚS 13/2000).

V súlade s uvedeným ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ nepredstrel žiadny relevantný argument, ktorý by spochybnil oprávnenosť zásahu napadnutým rozsudkom do jeho označeného práva a vzhľadom na už uvedené závery o súladnosti napadnutého rozsudku krajského súdu so základnými právami podľa čl. 46 až čl. 48 ústavy, ako aj s právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd konštatuje, že napadnutý rozsudok krajského súdu rešpektuje zákonnú úpravu, vychádza z relevantných skutkových zistení, a preto zásah do označeného práva sťažovateľa, ktorý napadnutý rozsudok krajského súdu vyvolal, nemožno považovať ani za neoprávnený, ani za taký, ktorý by nesledoval ustanovený cieľ. Taktiež podľa názoru ústavného súdu nemožno konštatovať, že by tento zásah nerešpektoval podstatu a zmysel obmedzovaného základného práva, prípadne že by bol neprimeraným. Vzhľadom na uvedené bolo potrebné sťažnosť aj v tejto časti odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

5. Sťažovateľ ďalej namietal aj porušenie svojho základného práva na starostlivosť o deti a ich výchovu podľa čl. 41 ods. 4 ústavy napadnutým rozsudkom krajského súdu. Ústavný súd vychádzajúc z úpravy predmetného článku konštatuje, že toto právo sťažovateľa možno obmedziť aj proti jeho vôli, a to na základe rozhodnutia súdu na základe zákona. V tejto súvislosti ústavný súd konštatuje, že nezistil žiadne okolnosti, ktoré by boli spôsobilé vyvolať pochybnosť o tom, že napadnutý rozsudok krajského súdu by bol protizákonný, respektíve v rozpore so zákonom. Napokon ani sťažovateľ v sťažnosti nepredstrel žiaden dôkaz a ani z obsahu napadnutého rozsudku krajského súdu nemožno vyvodiť, že by sťažovateľ bol obmedzený pri udržiavaní pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvoma rodičmi, tak ako v sťažnosti namietal (porušenie práva podľa § 24 ods. 4 zákona o rodine, pozn.). Z uvedeného dôvodu ústavný súd sťažnosť v rámci predbežného prerokovania aj v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

6. Sťažovateľ napokon namietal aj porušenie svojho práva na rovnosť medzi manželmi podľa čl. 5 protokolu č. 7, ako aj porušenie čl. 12 ods. 1 a 2 ústavy napadnutým rozsudkom krajského súdu, ktorý deklaruje rovnosť v dôstojnosti a v právach ľudí (čl. 12 ods. 1 ústavy) a stanovuje všeobecný zákaz diskriminácie.

Podľa čl. 5 protokolu č. 7 pri uzavieraní manželstva, za jeho trvania a pri rozvode majú manželia rovnaké práva a povinnosti občianskoprávnej povahy medzi sebou a vo vzťahu ku svojim deťom. Tento článok nebráni štátom prijať opatrenia, ktoré sú nevyhnutné v záujme detí.

Vychádzajúc zo znenia citovaného článku protokolu č. 7, ako aj z označených článkov ústavy ústavný súd konštatuje, že v posudzovanej veci rozhodol krajský súd v rámci svojej právomoci na základe príslušných právnych predpisov, a vzhľadom na už uvedené závery ústavného súdu o zjavnej neopodstatnenosti ostatných častí sťažnosti konštatuje, že v napadnutom rozsudku nenašiel nič konkrétne, čo by vyvolalo pochybnosť o nerešpektovaní označených práv sťažovateľa. Ani sťažovateľ v tomto smere nič relevantné nenamietal. Z namietanej skutočnosti, že všeobecný súd nevyhovel návrhu sťažovateľa na úpravu styku „podľa presných pravidiel“ s maloletými deťmi do rozvodu

manželstva, nemožno bez ďalšieho vyvodiť porušenie označeného práva sťažovateľa, pretože, ako už bolo konštatované, krajský súd konal a rozhodol v rámci svojej právomoci a toto svoje rozhodnutie v napadnutom rozsudku náležite a ústavne konformne odôvodnil. Na základe uvedeného ústavný súd sťažnosť sťažovateľa aj v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Pretože sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. júna 2012